

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

117. Intentionem in omni actione rectam habere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

rantia? Hæc perpendentes Clerici boni
speciem boni delectabilis intemperantiæ
fiffime deuitant, sobrietatem vero vitæ
& instrumentum optimum sanitatis corporis
vigoris mentis in longam senectutem con-
uandi, & maxima bona vtrique parti
temporalia quam spiritualia consequenda
ligenti time colunt, inter epulas esorire
runt, & cæteris affatim appetitum acve
expleantibus, illum intra angustos limites
cent, & nunquam appetitu cibi potius
mensa discedunt, sequentes dictum com-
Se non satiare cibi, studium est sanitatis: & illud
multū vult comedere comedat parum, quia par-
medendo protrahit vitam. Hinc quia Paulus
Card. Bembus vitam ordinatam seruare
diu vixerunt. E contrario homines
(sensuum serui sensibus dediti) & in-
rantes volentes suos appetitus satiare, & g-
dulgere, etsi videant ab intemperantiâ
subinde tractari, nihilominus vitam sobriam
fugiunt.

SIGNVM CXVII.

*Intentionem habere rectam in omni
actione.*

CLericus bonus in omnibus quæ agit
tractat finem sibi constituit Deum
omnibus non suam sed Dei voluntatem

i boni... studet, in ipso quoque ordine sacro
 erantie... accipiendo, nihil aliud nisi Dei obsequium seu
 vi reme... ac diuinum spectat. Nam si in rebus o-
 tis corpo... bus etiam profanis & humanis, tamen Deus
 utem cor... finis esse debet, quanto magis in ministeriis
 ue parti... celestibus, quæ cum Deo consecratae sint, prophæ-
 nequena... tur & deprauantur, cum alio quam ad Deum
 esorire... uertuntur: itaque iure S. Bern. peccatum hoc
 n ac ven... magnum & tamen vald frequens reprehendit.
 s limites... Omnes, inquit, *Christiani & omnes fere quæ sua*
 otu fua... *quarunt, non quæ Iesu Christi, ipsa quoque Ecclē-*
 m comm... *æ dignitatū officia in turpē questum & tenebra-*
 : & illu... *negorum transiere nec in uis animarum salus, sed*
 quia pro... *quæritur diuitiarum. Propter hoc tondentur, pro-*
 a Paulus... *hoc frequentant Ecclesiam, missas celebrant, psal-*
 seruatur... *ter decantant. Pro Episcopatibus & Abbatibus alisque*
 ines ser... *titatibus impudenter hodie decertatur, ut Ecclēsi-*
) & in... *redditis in superfluitatis & vanitatis vsus dissipare,*
 are, & g...
 erantia...
 m sobri...
 II.
 in omni...
 uaz agi...
 Deum
 untatem

Ser 6. qui habitat.

*Ps 50. spiritum re-
ctum. &c.*

4. de conf.

Hh 4 mes

mercedem etiam copiosam præberent, illi propositum alteri cuiuspiam interiret, ne via gratia hora eum domi suæ perferrent. Quare unusquisque bonus oblitus commodorum suorum quid agit, quidquid molitur, refert ad Dei honorem, vel quod idem est, ad fidem, utilitatem Ecclesiæ utilitatem, pacem & firmitatem, neque opes aut potentiam suam curare studet, sed id tantum curat, quomodo unus cultus & humana salus amplificaretur, et ex Ecclesiæ administratione crescere possit. Sed verum eo omnia dirigit, ut sua opera que labore crescat Ecclesia. Denique diuina mentem induit, quam bonus & fidelis in re aliena. Ut enim tutela non est ad utilitatem eorum quibus commissa illorum qui commissi sunt, sic omnia curatio Reip. quanto autem magis Christiana? præsertim cum hoc eius conditio, quod non modo ex eius damno lucrum facere, sed rationes postulent, etiam iactura eius obeunda est, & rei & gloriæ & vitæ. Hoc est seruire Deo, se totum & sua omnia obsequium conuertere, non Dei obsequium suas utilitates. Quamobrem Samuel scribens, quales animos Deus in multis requirat: *Seruite*, inquit, *timete eum in veritate, & ex toto* stro.

*V. platum
de off. Card
c. 9.*

1. Reg. 7.

*V. in li. Reg.
c. 2.*

Vbi S. Greg. Qui de bono opere temporalium dem expetit, Deo in veritate non seruit.

erent, *in proposito in sua operatione non diligit. Qui autem*
ne vna curam habeat Deo seruire cupiunt, totum cor in diuinis ob-
 Quare *componere iubentur, vt sic quæ Dei sunt agant, vt in*
 in suorum *aliquid quod contra Deum sit, non retineant. Ex*
 efferat *apparet quanta sit peruersitas, si Clericus qui*
 ad fidei *Ecclesiæ operarium & Dei famulum profite-*
 cem & *sui magis commodi quam Dei vel Ecclesiæ*
 suam *beat rationem. Taceo quod sæpe eadem ipsa*
 quomodo *(modo ad Deum erigatur) nullo labore*
 ficaretur *in celo, cælum & magna in cælo præmia, vel ma-*
 escere *in præmiorum cumulū consequi possit, qua,*
 sua ope *terram deprimatur exigui & temporalis com-*
 nique *in specie, præmia illa sempiterna atque infini-*
 & fidei *perdantur. De hac stultitia S. Hieron. differens,*
 on est *quod dicitur de Clericis: O quanta apud Deum mer-*
 omnia *in presenti præmium non sperarent? S. Greg. Hoc*
 ic omnia *ait, in terra vobis retribui nil queratis, quia su-*
 magis *desiderantibus temporalia nulla sunt, sed ibi desi-*
 hoc me *fugite, vbi quicquid retribuitur finem non suscipit.*
 odo nos *terrenum quid sibi proponunt illorum o-*
 ed si ita *labor irritus est & inanis, totos dies laborāt,*
 eius *fatigantur sine æterno præmio, vt verius*
 ita. Hoc *dici possit, quam de Moysi dixit Iethro, stul-*
 omnia *labor consumi. Nam si vno anno eorum*
 obsequi *vel grandine, vel pluuiarum inundatione,*
 muel *contra æstu & siccitate, aliaue eiusmodi causa*
 us in *illos ferrent fructus, magnam eam ducerent ca-*
 it, Deo *ritatem. Quāto maior est hæc perpetua iactu-*
 toto *perpetuum animæ, qui in finicis partibus melior*
 per alia *ager? Præsertim cum ex eiusmodi damno ege-*
 seruit, *tem animæ prouenire necesse sit sempiter-*
 ma? *imo multum etiam perditur in præsentem*

Hh 5 vita

Epist. 2.

Li. 10. ep. 7.

Exod. 10.

vita. Non enim iniustus est Deus, nec reus
aut qui sese largitate & charitate vincit
Itaq; nulla est aptior ratio ad eius eliciendam
ralitatem etiam in hac vita etiam esse eiga
liberalem, & se totum, suasque actiones
mini consecrare.

Hinc S. Greg. Brunechildi Francoꝝ Re
bit: *Quia ipse bonarum mentium consueta esse
qui etiam largitor est, confidimus quod tanto
causas vestras sua pietate disponat, quanto
sua vos videt esse causa sollicitos. Facite quod
Deus faciet quod vestrum est. Contra qui
lium amore Dei honorem negligunt, sapie
quidem ipsa caduca bona consequuntur,
rum causa peccarunt.*

Ij Clerici qui humanis respectibus d
quiq; propriam spectant utilitatem, quales
& illigati sint, ita nihil vnquam præclaro
Deo & Ecclesia agere possunt. Contra
se omni eiuſmodi respectu exuunt Deum
Inuentur, liberi sunt & expediti ad præclar
que agenda, quoniam nullis vinculis retin
tum

Cum Anno 1414. esset in Ecclesia fide
ma ex tribus Pontificib. Ioannes Dominico
dinalis qui Gregorio XII. adhærebat, si
modi rationem habuisset, eum potius fouisset
masset ad retinendam dignitatem, quippe
ctus esset Cardinalis, & pene solus apud
posset, & tamen propter publicum bonum
quam destitit eum mouere, hortari, & imp
vt se ipsum Pontificatu abdicaret, quin
huius rei gratia à Gregorio ad Constantiam

missus non solum eius nomine publice Gre-
 Pontificatū, sed tanquā officio functus, suū
 Cardinalatū ab illo sibi tributū deposuit, seq;
 inferiorē locū Episcoporum, quorū in nume-
 rat, recepit. Quāquam id quidem minime
 tant, eius concilij patres, oēs. n. vno consen-
 su gradum cum summo eū honore reduxe-
 Christus ait, si oculus simplex fuerit, id est, men-
 ties in purum sincerumq; finem dirigatur, to-
 actionū corpus lucidum erit. Sin autē oculus
 nequam sit, ipsæ etiam actiones tenebricosæ
 uariæ sint necesse est. Quare bonus Clericus
 in omnibus actionibus rectam mentē custodire
 borat, & propositum fixum ac certū exequen-
 in omnibus diuinam voluntatem. Quia enim
 bus diu-
 iustius est, quam vt creatura obediat crea-
 n, qual-
 filius patri, seruus Domino, nihil molitur ni-
 oræ clar-
 agit, quod non putat placere Deo, atque adeo
 ontra re-
 negotiis etiam quotidianis suscipiendis hunc
 Deum
 eum adhibere solet, vt antequam suscipiat,
 præluc-
 at & inquirat, an Deo placeant, maxime cum
 lis re-
 giorum occurrit dubium, & in quo aliquid
 fia fidei
 latere potest. Breuiter ita strenue ita diligen-
 omnia
 etiam anxie diuinæ voluntati totum se tra-
 bat, si
 suam ipsius voluntatem, suo ipsius cordi
 uisset
 exoptet. Ad hæc aduersa quæ Dei iussu eue-
 pe cū
 ob hoc ipsum libenter perfert, vt Dei vo-
 pud eū
 tati obsecundet. Sic. n. animo constitutus est, vt
 bonum
 e damnū aliquod in re familiari patiatur, siue
 i, & in
 opinguorū quempiā subita & inopinata morte
 uin eū
 tratur, siue negotiū aliq; graue & magnum ad-
 haro-
 tus sententiam succedat, siue (quod acerbius
 videri

*Resignatio
 propria vo-
 luntatis.*

*Qui sic ani-
 matus est
 vt nihil ali-
 quid expe-
 ctat nisi Dei
 voluntatē
 excolere, eū
 Deus nun-
 quā potest
 deserere.*

videri solet) honoris atq; existimationis
 mentum accipiat, denique quæcunque
 molesta eueniunt, ea putet casu aut fortu-
 disse, sed certo Dei consilio ac providentia
 ipso ei placeant, quia Deo placere. *Sic*
1. Reg. 16. Rex David à Semei tāta premeretur mille-
 etiam hostem ad misericordiam mouere
Ioan. 6. maledictis ultro & contumellis, in super-
 pidibus appetitus, nihil dixit præterquam
nus præcepit ei vt maledicat David Certe si filius
 diuit, vt faceret voluntatem patris, quantum
 obedire debet seruus, vt faciat voluntatem
 mini Dei? Legati & eius qui illum mittere
 pratum legationis exitum, opus est vt eorum
 voluntates. Sit igitur Clericus tanquam
 deferens in fronte mentis semper auream
 nam diuinæ charitatis, in qua sit sancti
 Dei nomen in sculptum. Hoc habeat præcor, vltima
 mentis, semper vt Christum magnificet, & est qui
 dibus aliorum imprimat, vt animas Deo conue-
 tur, & peccata ex orbe terrarum exterminet

*Isai. 27. hic
 est omnis
 fructus vt
 auferatur
 peccatum.*

Epist. 42.

S. Bernhardus puritatem intentionis
 pue docet consistere in quærenda Dei
 vtilitate proximi, vt in omnibus actibus
 hil Sacerdos quærat nisi Dei honorem, aut
 moram salutem, aut potius vtramque, si
 maxime rectam eius peruertunt intentio-
 inanis gloriæ ambitio & lucraliculus appetitus,
 appetitus, vnde præstantissimi muneris
 ministratio vitiatur. Nam recte Gregorius
 peruersa est, ait, intentio quæ præcedit, præu-
 opus quod sequitur quamuis esse rectum videatur

Li 1. Dial.

1. Thess 2.

*non quasi
 hominibus*

mel cor intentione corrumpitur sequentis ^{placentes,}
 ponis, medietas & terminus ab hoste callido ^{sed Deo, qui}
 possidetur, quoniam arborem sibi fru- ^{probat cor-}
 ctate conspicit, quam veneni dente in radice ^{da.}
 ferat S. Bern. ait: *Queris quem dicam impu-* ^{Serm. 62. in}
qui laudes requirit humanas, qui non ponit sine ^{Cant.}
Euangelium, qui Euangelizans vt manducet, ^{Luc. laxat}
sum asumat pietatem, qui non requirit fructum ^{retia in ca-}
^{pturam}
^{(anima-}
^{rum) diui-}
^{tiarum.}

SIGNVM CXVIII.

Omnes animi motus praesertim iracun-
diam frangere.

Letico iurandum est vt teneat in sua pote-
 state animi motum, nec se de gradu, vt di-
 beat preter, vlla re deijci finat, sin hoc plane vitare non
 nificet, quin animus interdum subito occupatus
 mas Deo melcat, illud proximum est vt saltem verbis
 xtermis detur, & linguam diligentissime contineat,
 tionis cum Propheta: *Turbatus sum & non sum* ^{Psal. 76.}
 a Dei gratia. Sic enim etiam paulatim assuescet, vt in-
 actibus motus mitigentur, & vel non incitentur
 rem, aut non adeo vehementer.

Cum Abbas Ioannes (vt refert Cassianus
 inst. c. 27.) in eremo venerandum quendam
 Pasiam nomine amicum suum inuissit
 illerque ab eo quem fructum his 40. annis
 tus se mutuo non viderant, fecisset, & alter
 ondisset, nunquam me vidit sol reficientem, sub-
 Abbas Ioannes: nec me iratum.